

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Adana Sinema Mekânları

TUR REHBERİ

Adana Cinema Venues

TOUR GUIDE

Ortak Kùltür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Kùrma ve Diyalog-II (CCH-II) Hibe Programı
Grant Scheme for Common Cultural Heritage: Preservation and dialogue between Turkey and the EU-II (CCH-II)

25. yıl

Adana Sinema Mirası Projesi

1960'lardan itibaren Adana'nın toplumsal ve kültürel yaşamı, bir bakıma sinemaların etrafında biçimlenmiştir. Bu dönemde çoğu açık hava sineması olmak üzere, 130'dan fazla sinema mekânı ve 90 kadar da film dağıtım şirketi şehirde faaliyet göstermektedir. Merkezinde Adana'nın bulunduğu Güney Bölge İşletmesi -ve bu bölgeye özgü film üretim biçimi ve karmaşık yapım yöntemleri-, 1960-1980 döneminde, ulusal film endüstrisini destekleyecek kadar güçlüdür. Bütün bunlarla beraber Adana, işlevsel ve toplumsal olarak çok katmanlı bir şehirdir ve birçok kültürel değeri bünyesinde barındırmaktadır. Bu dönemde sinemaya gitmek, şehirdeki farklı sınıf ve tabakaların en önemli kültürel etkinliğidir. Ne var ki, şehrin ekonomik çöküşüne koşut bir biçimde -kimi zaman ekonomik çöküşe

doğrudan bağlı olmasa da-, Adana'nın film endüstrisinin yapısı da zayıflamış ve 1970'lerin ortalarından itibaren çöküş başlamıştır. Şehrin fizikî haritasını alt-üst eden bir dizi dönüşümün ardından sinema mekânların çoğu tarihe karışmıştır.

Şehrin bu zengin sinema tarihini araştıran **Adana Sinema Mirası** projesi şu etkinlikleri içermektedir: 1. Yaklaşık 120 yıllık Adana sinema

tarihinin araştırılması, 2. Geçmişten bugüne, Adana'da faaliyette bulunan sinema mekânlarının tespit edilmesi ve haritalanması, 3. Adana sinema tarihi gezi rotalarının ve kataloğunun oluşturulması, 4. Adana sinema tarihiyle ilgili ulusal ve uluslararası akademik çalıştay ve konferansların düzenlenmesi, 5. Belçika'nın Antwerp ve Gent şehirlerinde sinema tarihini araştıran uzmanlardan yararlanarak Adana sinemalarının kültürel miras olarak tanınması çalışmalarının gerçekleştirilmesi.

Sokak Sineması

Adana'da seyir deneyimi Adana Büyükşehir Belediyesi'nin yaz aylarında düzenlediği açık hava sinemalarıyla devam ediyor.

Cinema in the streets

The cinema-going experience in Adana continues in open-air cinemas organised by Adana Metropolitan Municipality in the summertime.

Kültürel Miras Olarak Sinema İçin Diyalog: Sınırlar-Arası Diyalog Yoluyla Adana'da Sinemaların Somut Olmayan Kültürel Miras Olarak Kimliklendirilmesi, Tanınması ve Topluluk Temelli Envanterinin Çıkarılması (Adana Sinema Mirası) Projesi T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hayata geçirilen "Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog-II (CCH-II) Hibe Programı" kapsamında hibe desteği almıştır. Programın Sözleşme Makamı, Merkezi Finans ve İhale Birimidir. "Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog-II (CCH-II) Hibe Programı", Türk ve AB kuruluşları arasında ortaklaşa uygulanan ortak kültürel miras faaliyetlerinin teşvik edilmesini ve geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu hibe programının genel hedefi, kültür, sanat ve kültürel miras yoluyla sivil toplum diyalogunun, kültürel miras konusunda uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ve Türkiye'de kültürel değerlerin teşvik edilmesidir.

Arabalı Sinema
Yüreğir
Belediyesi'nin
Covid19 pandemisi
sırasında Millet
Bahçesi'nde
düzenlediği arabalı
sinema etkinlikleri
büyük ilgi gördü.

Uçan Balon Çocuk ve Gençlik Derneği (Adana) tarafından yürütülen bu projenin ortakları Çukurova Üniversitesi, Antwerp Üniversitesi (Belçika) ve Gent Üniversitesi'dir (Belçika). Adana Büyükşehir Belediyesi ve Sabri Şenevi Sinema Evi ise projenin faydalanıcı ortakları arasında yer almaktadır. Proje, 2022 yılı Haziran ayında sona erecektir.

Drive-in Cinema
The drive-in
cinema exhibitions
organized by
Yüreğir
Municipality in the
Nation's Garden
during the Covid19
pandemic.

Adana Cinema Heritage Project

Since the 1960s, Adana's social and cultural life has been shaped around cinemas. More than 130 venues, primarily open-air cinemas, and about 90 film distribution companies were operating in the city during this period. The Southern Region Management with Adana at its centre -the film production mode and complex production methods unique to this region- was strong enough to support the national film industry in the 1960-1980 period. In addition, Adana was a socially multi-layered city and contained many cultural values and traditions. In this period, going to the movies was the most important cultural activity for people coming from different classes and strata in the city.

However, parallel to the city's economic collapse - although sometimes not directly related to the financial collapse - Adana's film industry weakened, and the failure started in the mid-1970s. After a series of transformations that cluttered the city's physical scape, most cinema venues have vanished into history.

Gondolda Sinema

Covid19 pandemisi sırasında, Adana tarihinde ilk kez gondolda sinema gösterisi yapıldı.

The **Adana Cinema Heritage** project, which explores this rich cinema history of the city, includes the following activities: 1. Researching the approximately 120-year-old Adana cinema history, 2. Identifying and mapping the cinema venues operating in Adana from past to present, 3. Routing the Adana cinema history tour and preparing a catalogue, 4. Organizing national and international academic workshops and conferences on the history of Adana cinema and, 5. Carrying out the activities for recognising Adana cinemas as cultural heritage by collaborating with experts who study the history of cinema in Antwerp and Ghent, Belgium.

Cinema in the Gondolas

During the Covid19 pandemic, cinema exhibitions were held in the gondolas for the first time in Adana history.

Dialogue for Cinema as Cultural Heritage: Identification, Recognition and Community-Based Inventory of Cinemas as the Intangible Cultural Heritage in Adana via Cross-Border Dialogue (Adana Cinema Heritage) Project is supported under the “Grant Scheme for Common Cultural Heritage: Preservation and Dialogue between Turkey and the EU–II (CCH-II)” implemented by the Ministry of Culture and Tourism with the financial support of the European Union. The “Grant Scheme for Common Cultural Heritage: Preservation and Dialogue between Turkey and the EU–II (CCH-II)” aims at promotion and enhancement of common cultural heritage activities implemented in partnership between Turkish and EU organizations. The Ministry of Culture and Tourism is responsible institution for the technical implementation of the Grant scheme Programme, while the Central Finance and Contracts Unit is the Contracting Authority.

The project is carried out by the Flying Balloon Child and Youth Association (Adana), and the partners are Çukurova University, Antwerp University (Belgium) and Gent University (Belgium). Adana Metropolitan Municipality and Sabri Şenevi Cinema House are among the project's associates. The project will end in June 2022.

Teras Sineması

Arşiv belgelerine göre 1902’de, Anadolu’daki film gösterimlerinin çoğunlukla seyyar sinema makineleriyle icra edildiği bir dönemde, Yunanistan’dan gelen “Dimitri” adlı bir sinematografçı önce Mersin’de hemen ardından da Adana’da film gösterimleri yapar Bugün Adana Rum Cemaati’nin bu gösterimin hemen ardından bir sinema kurduğunu ve bu sinemada çok düzenli olmasa da film gösterimleri yapıldığını bilmekteyiz. Kuvvetle muhtemeldir ki, 1900’lerin hemen başında şehirde faaliyet gösteren tek sinema işletmesi bu değildir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Fransız işgali altındaki Mersin’de faaliyet gösteren *La Pensée* adlı fotoğraf stüdyosunun editörlerinden Kyrkias Papadopoulos’un Eski Gar Meydanı’nda çektiği bir fotoğraf açık hava sinemasının varlığını göstermektedir. Bugün Seyhan ilçesi, Kurtuluş Caddesi’nde halen ayakta duran bu binanın terasındaki sinemanın makine dairesi, fotoğrafta açıkça görülmektedir. Aynı fotoğrafta *Teras Sineması* olarak adlandırılan bu sinema ile *Rum Sineması*, 1924 tarihli *Adana Ticaret Rehberi*’nde de yer almaktadır.

Terrace Cinema

According to archival documents, in 1902, when films in Anatolia were mostly screened with portable cinema equipment, a cinematographer named “Dimitri” from Greece screened films first in Mersin and then in Adana. Today, we know that the Adana Greek Community established a cinema right after this screening, and although not very regularly, film screenings were held in this venue. Probably, this was not the only cinema business operating in the city in the early 1900s. Kyrkias Papadopoulos took a photograph, one of the editors of the photography studio *La Pensée*, working in Mersin under French occupation after the First World War, proves the existence of an open-air cinema in the Old Station Square. The projection booth of the cinema on the terrace of this building, which is still standing on Kurtuluş Street in Seyhan district, is visible in the photograph. This cinema, which was called the Terrace Cinema, and the Greek Cinema are registered in the Adana Business Directory dated 1924.

Teras Sineması

Adana sinemalarına dair en eski görsel belgelerden biri olan ve 1918-1922 yılları arasında çekildiği tahmin edilen bu fotoğrafa, Eski Gar Meydanı’ndaki Teras Sineması görülmektedir.

Terrace Cinema

The Terrace Cinema in the Old Station Square can be seen in this photograph, which is one of the oldest visual documents of Adana cinemas and is estimated to have been taken between 1918-1922.

Adana Halkevi Sineması

Adana Halkevi, 1933'ten 1951'e kadar, özellikle temsil kolu aracılığıyla yoğun biçimde film yapım ve gösterim etkinlikleri gerçekleştirmiştir. 1935'te TBMM tarafından gerçekleştirilen yasal düzenlemenin ardından satın alınan kamera ve seyyar sinema projektörüyle şehirdeki önemli etkinliklerin kaydedilmesi ve kaydedilen filmlerin İstanbul'da banyo ettirildikten sonra gösterilmesi; sadece halkevinde ya da şehir merkezindeki sinemalarda değil, kasaba ve köylerde de film gösterimlerinin yapılması; köylerde tarım, hayvancılık ve halk sağlığıyla ilgili fennî filmlerin gösterilmesi gibi etkinlikler dikkat çekmektedir. Adana Halkevi tarafından gerçekleştirilen sabit ve seyyar gösterimler aracılığıyla şehir ahalisi ve özellikle şehir-dışı alanlarda yaşayanlar, bölgede 1960-1980 döneminde zirveye ulaşan filmcilik ve sinemacılık faaliyetleri için seyir deneyimine hazırlanmıştır. Benzer biçimde, halkevi tarafından gerçekleştirilen film kayıtları ve yerel film üretimi etkinliklerinin de bölgede daha sonra görülecek yerel film yapıcılığının ilk örnekleri olduğu düşünülebilir. Adana Halkevi binası günümüzde Büyükşehir Belediyesi'ne ev sahipliği yapmaktadır.

Adana Halkevi
1933-1951 yılları
arasında faaliyet
gösteren Halkevi,
şehrin sinema
tarihinde nadide bir
yere sahiptir.

Adana People's House Cinema

Adana People's House carried out intensive film production and

Adana People's House
The People's House, that operated Operating between 1933 and 1951, has a unique place in the city's cinema history.

screening activities from 1933 to 1951, primarily through its drama subdivision. Significant events in the city were recorded with the camera and portable cinema projector purchased after the legal regulation made by the Turkish Grand National Assembly in 1935, and these films were screened in Adana after being developed in İstanbul. Thanks to travelling exhibitors, travelling exhibitors, films were screened in People's House or the venues of the city centre and towns and villages. Activities such as screening technical films about agriculture, animal husbandry and public health were organised in the villages. Through these fixed and travelling screenings held by Adana People's House, both the people living in the city and those living in rural areas were prepared for the viewing experience for the cinemagoing activities that reached their peak in the 1960-1980 period. Similarly, film production activities carried out by the People's House can be considered as the first examples of local film production to be observed later in the region. Adana People's House building is now home to the Metropolitan Municipality.

Adana Film Ekonomisi

1960'dan itibaren Adana, adeta bir sinema şehridir. Merkezinde Adana'nın bulunduğu ve tüm filmcilik ve sinemacılık faaliyetinin bu şehirden kontrol edildiği 21 şehirden oluşan Güney Bölgesinde, sadece şehir merkezlerinde 271'i salon, 291'iyse açık hava olmak üzere 562 sinema bulunmaktadır. 1960'ların sonunda yapılan bir tarama çalışmasına göre ise sadece Adana'da 35'i salon, 75'i yazlık olmak üzere, 110 sinema faaliyet göstermektedir. Bununla beraber, çeşitli kayıtlardan yola çıkarak aynı dönemde şehirde yaklaşık 70 işletmenin filmcilik alanında resmi olarak faaliyet gösterdiğini ve Diyarbakır, Konya veya Kayseri gibi, bölgenin büyük şehirlerinden yaklaşık 20 işletmenin de şube açarak filmcilik işlerini yürüttüğünü bilmekteyiz. Bu dönemde Adana için sinema sadece toplumsal alan ve kültürel ortam değil, aynı zamanda son derece güçlü bir ekonomidir de.

Film Economy in Adana

Adana has been a cinema city since 1960. There were 562 cinema venues, of which 271 were halls, and 291 were open-air, in the 21 cities of the Southern Region, where Adana is at the centre. All filmmaking and cinema production activities were controlled from this city. According to a survey conducted in the late 1960s, 110 cinema venues were operating in Adana, 35 halls, and 75 were open-air cinemas. Based on various records, we know that about 70 companies were working officially in the filmmaking business in the city during the same period and that about 20 companies from the big cities of the region, such as Diyarbakır, Konya or Kayseri, opened branches and carried out their film business in Adana. Cinema was a social space and cultural venue for Adana and a remarkably robust economy in this period.

Güney Film Postası
Adana Filmciler
Derneği tarafından
yayınlanan
gazetede
1970'lerde şehrin
sinema
ekonomisinin ne
kadar canlı olduğu
görülür.

GÜNEY FİLM Koll. Şti.
ORAL BİLGİLER ve ORTAGI
Karaman 181 Sokak Güneş Pasajı No. 109 - 111 - Adana 711 1011 - 1114
BİZ İDDİA ETMİYORUZ!
GÜNEY Film 67'nin ilk küçük listesini sunar.

Sıra No	FİLMİN İSMİ	NEVİ	OTYANLAR
1	Mağlup Olmayanlar	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
2	Yavuzun Fedaisi	Tarihi Ajanlar	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
3	Ölüm Korkusu	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
4	Kibar Haydut	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
5	Kana Susamışlar	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
6	Hozat kanları içinde	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
7	Meydan köpeği	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
8	Kasırğa Adam	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
9	Sarı Gül	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
10	Zalioğlu Büstem	Tarihi Ajanlar	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
11	Şark Yıldızı	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
12	Yiğitler Ölmezmiş	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
13	Mezarnı Hazır	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
14	Savulun Bahadır	Tarihi Ajanlar	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
15	Geldirten Gözler	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU
16	Derlini Pınar	AVANTÜR	YAKAR KUTLU - İZZET KUTLU - AYDIN KUTLU

1967-68 FİLM
LISTESİNİ İFTİHARLA SUNAR

Ringo Gestaşyaya Karşı
O.S.S. Ankara'da
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

KORKUNC YUMRUK
Her Zaman Kalkındı
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

KARA KARTAL
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

UNUT SEVME BENİ
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Sarı Gül
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

ÖLÜM KORKUSU
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

BEŞ TABİT
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Horoz Nuri Derler Bana
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Vadiler Arslanı
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Kahraman Komandolar
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Kahraman Ajan
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

İnkılap Saati
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Cingene Aski
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Ecdin Geldi Yarım
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Hesap Günü
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

İŞLETMELER

BAKİME
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

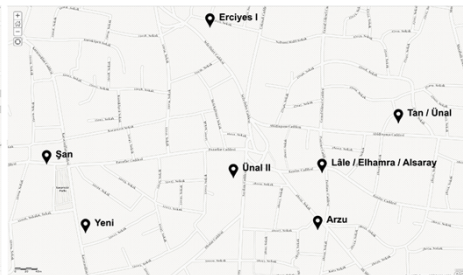
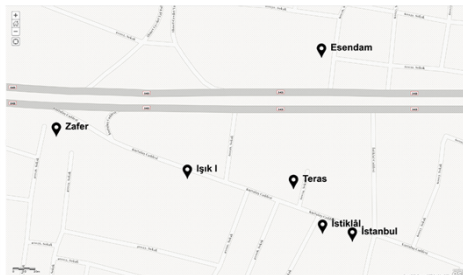
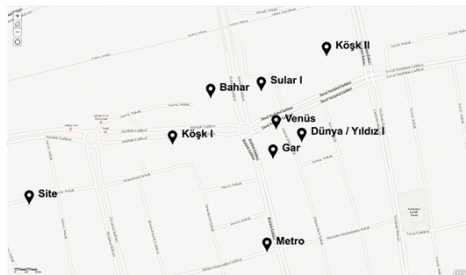
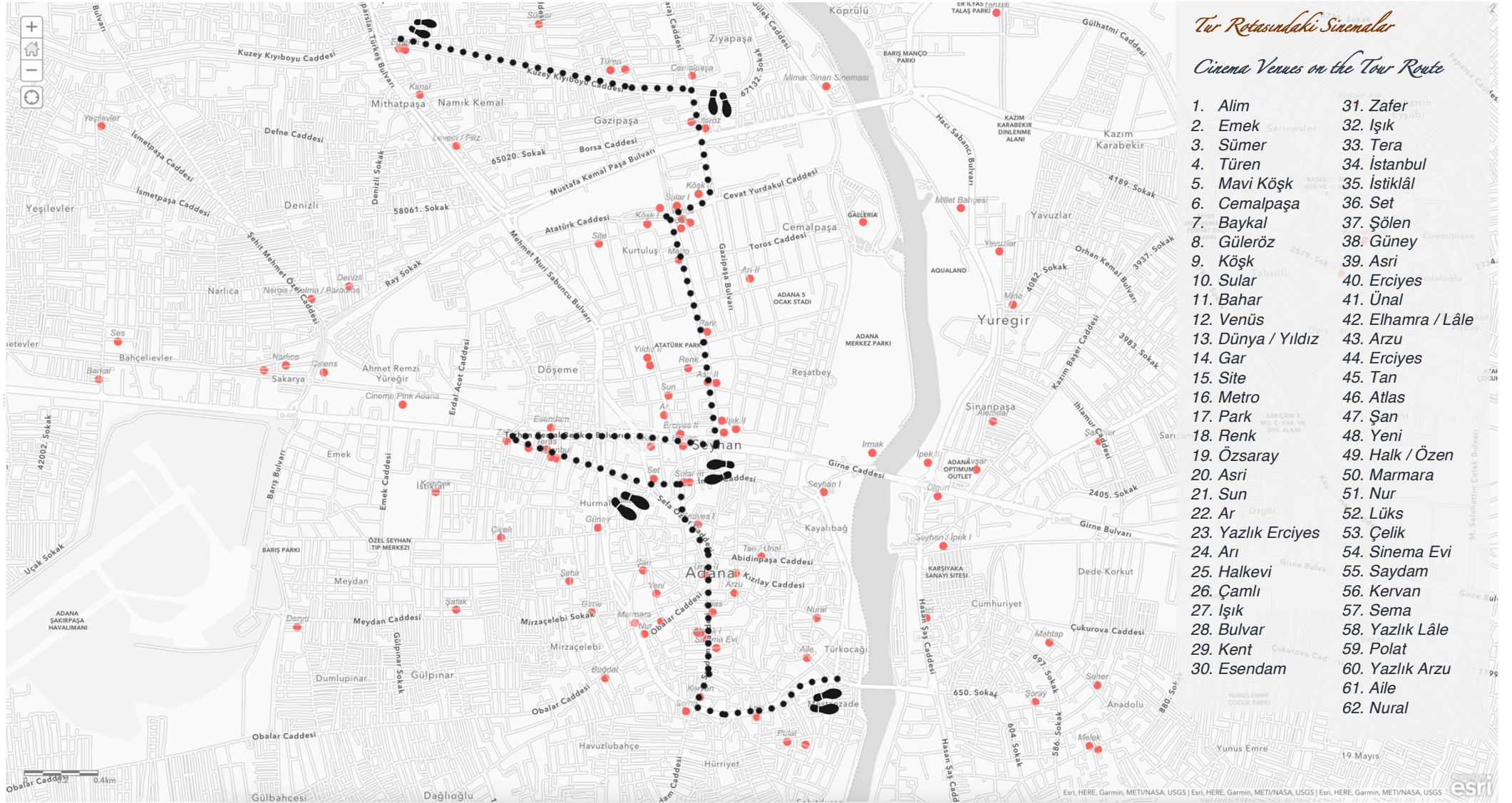
SEYİRCİ
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

YAKAR KUTLU
Yakar Kutlu - İzzet Kutlu - Aydın Kutlu

Güney Film Post
Published by the
Adana Filmmakers
Association, this
newspaper shows
how vibrant the
city's cinema
economy was in
the 1970s.

Adana Sinema Mekânları Tur Haritası

Adana Cinema Venues Tour Map

www.cinemap.org

Kurtuluş Caddesi

Bir zamanlar Adana ve Mersin'i birbirine bağlayarak Meydan Mahallesi'nden itibaren Kuruköprü'ye ve şehir merkezine uzanan anayolun üzerindeki Kurtuluş Caddesi, Turhan Cemal Beriker Bulvarı'nın açılmasından sonra önemini yitirir. Bu cadde üzerinde aralarında **Teras Sineması**'nın da bulunduğu çok sayıda sinema vardır. Bunların ilki olan **Zafer Sineması** yaklaşık 1.000 kişilik kapasitesiyle ve localarıyla Adana'nın önemli sinemalarındandır. Bugün perdesi tamamen yıkılmış olup, ofisleri, locaları ve makine dairesi kısmen ayakta. Yaklaşık 600 kişilik sandalye kapasitesi ve localarıyla **Işık Sineması**, göreceli olarak küçük bir sinemadır. Buna karşın, perdesi, büfeleri, tuvaletleri, ofisleri, gişe ve makine dairesiyle birlikte neredeyse tüm yapı bugün ayakta. Eğimli inşa edilen zeminin zaman içinde dolması nedeniyle büfe ve

Işık Sineması

600 seyirci kapasiteli bu "küçük" sinemanın perdesi, büfesi, makine dairesi ve gişesi hâlâ ayakta.

Işık Cinema

The screen, buffet, engine room and box office of this "small" cinema with a capacity of 600 seats are still standing.

tuvaletleri kısmen görülebilmektedir. Buna karşın Işık Sineması, bir açık hava sinemasının tüm özelliklerini ziyaretçilerine sunmaktadır. Sadece bir duvarın ayırdığı **İstanbul** ve **İstiklâl Sinemalarının** seyirci kapasitesi neredeyse 4.000 kişidir.

Kurtuluş Street

Kurtuluş Street, which was on the main road that once connected Adana and Mersin and stretching from Meydan Mahallesi to Kuruköprü, lost

its importance after the opening of Turhan Cemal Beriker Boulevard. There were many cinemas, including the *Terrace Cinema*, on this street. The first of these, *Cinema Zafer*, is one of Adana's most important cinemas, with a capacity of approximately 1,000 people. Today, its curtain has been destroyed, but its box office, box seats and projection booth are partially standing. Next to *Zafer*, there is *Işık Cinema*, relatively more minor with a seating capacity of approximately 600 people.

On the other hand, almost the entire structure, including its curtain, buffet, toilets, box office, and projection booth, are still standing today. Due to the filling of the slopy ground over time, the buffet and toilets can be partially seen today. It offers all the features of an open-air cinema to its visitors. The audience capacity of *İstanbul* and *İstiklâl Cinemas*, separated by only one wall, was almost 4,000 people.

Sular

Tarihi Adana Garı'na da ev sahipliği yapan Sular semti Adana'nın toplumsal hayatının merkezlerinden biridir. Bu istasyona bağlanan Gazipaşa, Atatürk ve Ziyapaşa bulvarları, hâlâ şehrin en önemli izlekleridir. 1960 ve 1970'lerde Sular semti Adana Demirspor tesislerinin, çay bahçelerinin, dondurmacıların ve parkların arasında sinemaların sıralandığı bir yerdi: **Sular, Bahar, Köşk, Gar, Venüs, Dünya** -eski adıyla **Yıldız** sineması-, ve **Site** sinemaları buradaydı ve 500 metreden daha az bir mesafede sıralanırlardı... Bu meydan yaz akşamları trafiğe kapatılırdı çünkü yaklaşık 20.000 kişi bu sinemalarda film izlerdi. 2.000 seyirci kapasiteli **Köşk** sinemasının hemen karşısında 1.500 kişilik **Sular** ve her akşam bir o kadar seyirciyi ağırlayan **Bahar** sineması yer alırdı. Geleneksel olarak 23 Nisan'da ilk gösterimlerin yapıldığı ve yine geleneksel olarak 10 Kasım'da gösterimlerin sona erdiği bu açık hava sinemaları, Adanalıların en önemli yaz eğlencesiydi. Sıcak Adana yazlarında, her akşam binlerce insan bu meydanda suarenin başlamasını bekler ve her gece yarısı binlerce insan Sular semtinde film izlerdi.

Sular District

The Sular district, which also hosts the historical Adana Train Station, is one of the city's social life centres. Gazipaşa, Atatürk and Ziyapaşa boulevards connect to this station and are still the most important routes of the city. In the

1960s and 1970s, the Sular district was lined with clubs, tea gardens, ice cream parlours and cinemas amongst parks. **Sular, Bahar, Köşk, Gar, Venüs, Dünya** -formerly **Yıldız**- and **Site** cinemas were lined next to each other in less than 500 meters-long street. Sular Square was closed to traffic on summer evenings, and around 20,000 people strolled and watched movies in these cinemas. Right across the **Köşk** with a capacity of 2,000 spectators, there was Sular with a capacity of 1,500 people and **Bahar** cinema, which hosted as many spectators every night. These open-air cinemas, which traditionally hold the first screenings on April 23 and end on November 10, provide essential summer entertainment for the people of Adana. Every evening, in the hot Adana summers, thousands of people would wait for the soirée to start in this square, and thousands of people would watch movies in the Sular district every night until midnight.

Sular Semti
Bahar ve Köşk
sinemaları seyircilerini
bekliyor...

Sular District
Bahar and Köşk
cinemas are
waiting for their
audiences...

Umut

Umut (1970)

Yılmaz Güney'in bu filmi sadece dönemin ekonomik, politik, kültürel ya da toplumsal yaşamına değil, Adana'nın gündelik hayatına dair de olağanüstü izler taşır.

Adana, sinema tarihimizde özgün bir yerde duran pek çok senaristin, yapımcının ve yönetmenin memleketidir: Adana, Orhan Kemal ve Osman Şahin gibi senaristlere; Yılmaz Güney, Ali Özgentürk ve Yılmaz Duru gibi yönetmenlere; Arif ve Abdurrahman Keskiner kardeşler ya da İrfan Atasoy gibi yapımcı ve salon işletmecilerine; Şener Şen, Yılmaz Güney, Salih Güney, Yılmaz Köksel, Menderes Samancılar, Melek Görgün ve Aytaç Arman gibi oyunculara ve *Umut* (Yılmaz Güney & Şerif Gören, 1970), *Endişe* (Yılmaz Güney & Şerif Gören, 1974), *Bereketli Topraklar Üzerinde*

(Erden Kıral, 1980) ya da *Zıkkımın Kökü* (Memduh Ün, 1993) gibi filmlere ev sahipliği yapmıştır. Bu filmlerden özellikle *Umut*, Adana'nın olağanüstü görüntülerini ve şehrin gündelik yaşamına dair müthiş detayları barındırır. At arabacıları, şoförler, bakkallar, kuyumcular, meyhaneciler, tablacılar, kumcular, bisiklet kiralayanlar, langırt oynatanlar

ya da sinemacılar gibi, gündelik hayatın içinden kişileri, işleri ve mekânları filmde sıklıkla görürüz. Film bu açıdan, Adana'nın gündelik hayatını belgeler ve şehrin hafızası niteliğindedir.

Umut (Hope)

Adana is the hometown to many screenwriters, producers and directors who has a unique place in our cinema history: Screenwriters such as Orhan Kemal and Osman Şahin; directors such as Yılmaz Güney, Ali Özgentürk and Yılmaz Duru; producers like Arif and Abdurrahman Keskiner brothers or İrfan Atasoy; actors such as Şener Şen, Yılmaz Güney, Salih Güney, Yılmaz Köksel, Menderes Samancılar, Melek Görgün and Aytaç Arman, to name a few. *Hope* (Yılmaz Güney & Şerif Gören, 1970), *Anxiety* (Yılmaz Güney & Şerif Gören, 1974), *On Fertile Lands* (Erden Kıral, 1980) or *Zıkkımın Kökü* (Memduh Ün, 1993) are just a few of the dozens of films shot in Adana. Among these films, *Umut*, in particular, portrays unique images of Adana and remarkable details about the daily life in the city. We often see people from various professions and places in everyday life, such as horse-drawn coachmen, drivers, grocers, jewellers, innkeepers, tanners, sand sellers, bike rentals, table football players or even cinema professionals. Therefore, the film documents the daily life of Adana and is the memory of the city.

Hope (1970)

This film by Yılmaz Güney has extraordinary traces not only on the economic, political, cultural or social life of the period, but also on the daily life of Adana.

Endişe

Sadece Adana şehir merkezi değil, Karataş Ovası da sinemamızın pek çok önemli filmine ev sahipliği yapmıştır. Bu filmler arasında Yılmaz Güney'in yönettiği *Seyyit Han – Toprağın Gelini* (1968), *Pire Nuri* (1968) ve *Endişe* (1974) özel bir yere sahiptir. Yönetmenin doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği Yenice'de ve hemen onun yanında bulunan Oymaklı'da çekilen *Seyyit Han* filminde ovanın manzaraları yer alır. Ovayı ayıran su kanalları, damlarını ot bürümüş kerpiç evleriyle yoksul köyler, kutsal addedilen mekânlar filmin coğrafyasını oluşturur. Filmin dış mekânları çoğunlukla geniş ölçekte çerçevelenir; geniş düzlükler ve onun üzerindeki figürler bir çizgi halinde, gökyüzü ise sonsuz ve adeta her yeri kuşatır biçimde resmedilir. *Endişe*'de ise özellikle mevsimlik tarım işçilerin yaşamına dair son derece ayrıntılı görüntüleri bulunur. Hazır bu filmlerin çekildiği Karataş Ovasını ziyaret etmişken, Magarsus Antik Kenti'ne uğramayı da unutmayın.

Endişe (Anxiety)

Adana city centre, but also Karataş Plain, have hosted many notable films. Among these films, *Seyyit Han – Bride of the Land* (1968), *Pire Nuri* (1968) and *Anxiety* (1974), directed by Yılmaz Güney, have a special place.

The scenery of this plain takes place in the movie *Seyyit Han*, which was shot in the villages of Yenice and Oymaklı, right next to it, where the director was born and spent his childhood. Water canals separating the plain, poor villages with adobe houses covered with grass on their roofs, and sacred places form the film's geography. Exterior space in the movie is often framed on a large scale. The vast plains and the figures on it are depicted as a line, while the sky is shown as endless and almost encompassing everything. In *Anxiety*, there are incredibly detailed images of the life of seasonal agricultural workers. While visiting the Karataş Plain, where these films were shot, it should not be forgotten to visit the ruins of Magarsus Ancient City.

Karataş Ovası
Adana sinema
tarihinin en önemli
filmlerinden
bazılarının mekânı
olan Karataş
Ovası'nda, hiç
ummadığınız bir
anda, sinemayla
karşılaşılabilirsiniz.

Karataş Plain
In Karataş Plain,
the location of
some of the most
important films in
the history of
Adana cinema, you
may encounter
cinema when you
least expect it.

Sabri Şenevi Sinema Evi & Adana Sinema Müzesi

**Sabri Şenevi
Sinema Evi ve
Adana Sinema
Müzesi Adana
sinema mirasını
yeni kuşaklara
aktarmaya hazır.**

**Sabri Şenevi Cine-
House and Adana
Cinema Museum
are ready to carry
the Adana cinema
heritage to new
generations.**

Adana'da sinemanın altın yıllarının yaşandığı 1960 ve 1970'ler boyunca pek çok kişi sinemalarda çalışır. Çocukluğunda sinemalarda gazoz satan sonraki yıllarda ise makinistlik yapan Sabri Şenevi de onlardan biri. Sabri Bey sinema tutkusunu ve Adana sinemalarının tarihini bugün adeta müzeye çevirdiği evinde yaşıyor. Seyhan ilçesi Alidede Mahallesi'ndeki evinde yıllardır biriktirdiği film afişlerini, bazılarını makinistlik yaptığı sinemalarda kullandığı 8, 12, 16 ve 35mm film projektörlerini, çeşitli film ekipmanını ve Adana

sinemalarıyla ilgili yüzlerce obje ve belgeyi burada sergiliyor. Üstelik sinemayla ilgi duyan, Adana'nın sinema tarihini merak eden herkese kapısı açık olan evinde film gösterimleri de yapıyor. Aynı ilçenin Kayalıbağ Mahallesi'nde, Seyhan Nehri'nin kıyısında yer alan Sinema Müzesi'nde ise özellikle Adanalı yönetmen, oyuncu ve yapımcılarla ilgili eserler tanıtılıyor. Sabri Şenevi Sinema Evi ve Adana Sinema Müzesi'ne yapacağınız ziyaretler sizi geçmişe götürecektir.

Sabri Şenevi Cine-House & Adana Cinema Museum

Many people worked in the venues during the 1960s and 1970s, the golden years of cinema in Adana. Sabri Şenevi, who sold soda in cinema venues in his childhood and worked as a projectionist in the following years, is one of them. Mr Şenevi keeps his passion for cinema and the history of Adana cinemas alive in his house, which he has turned into a private museum today. He exhibits the movie posters he has accumulated over the years in his home in the Alidede District of Seyhan, the 8, 12, 16 and 35mm film projectors, some of which he used in the cinemas where he worked, various film equipment and hundreds of objects and documents related to Adana cinemas. Moreover, he hosts movie screenings in his house, which is open to anyone interested in cinema and curious about Adana's cinema history. The Cinema Museum, located on the banks of the Seyhan River in the Kayalıbağ District of the same district, presents artefacts related to directors, actors and producers from Adana. Your visits to the Sabri Şenevi Cine-House and Adana Cinema Museum will take you back to the past.

Bereketli Topraklar Üzerinde...

Adana hem ekonomik olarak da geniş bir coğrafyanın merkezindedir hem de hem de pek çok yolun kesiştiği bir kavşaktır. Bu nedenle çok uzun süreden beri şehre yönelik yoğun insan hareketliliği vardır. Adana, Cumhuriyet döneminin ilk anakentlerinden biri olarak hızlı sanayileşme süreci yaşar. 1907'de *Simyonoğlu Fabrikası* adıyla kurulan Millî Mensucat Fabrikası, sanayinin lokomotifi konumundadır. 1940'larda Sümerbank'ın pek çok iştiraki şehirde yerini alır. Bez Fabrikası, Pamuk Satın Alma ve Çırcır Fabrikalarıyla başlayan kamu girişimlerini özel sektör de izler. 1950'lerde peş peşe çok büyük sanayi yatırımları gerçekleşir ve fabrikalar açılır. Bu büyük ekonomi insan hareketliliğine yol açar ve bu hareketliliğin tetiklediği çeşitlilik kültürel alana da yansır. "Adana'yı edebiyatta, sanatta ve sinemada bu kadar özel kılan etmenler nedir?" sorusuna senarist ve yazar Osman Şahin'in yanıtı da tüm bunlarla ilişkilidir: "Edebiyat, sanat ve sinema varsıllar ve yoksullar arasındaki hırsın, çatışmanın ve çelişkinin olduğu yerde doğar, büyür ve gelişir."

On Fertile Lands...

Adana is at the centre of a large and wide space in terms of economy and is at the crossroads where many roads intersect. Therefore, there has been intense human mobility towards the city for a very long time. As one of the first metropolitan cities of the Republican era, the city experienced a rapid industrialisation process. The National Textile Factory, which was established in 1907 under the name Simyonoğlu Factory, was the locomotive of the industry. Many subsidiaries of Sümerbank took place in this enterprise in the 1940s. The private sector also followed the public initiatives that started with the Cloth Factory, Cotton Purchasing and Ginning Factories. In the 1950s, significant industrial investments took place, and factories were opened. The economic boom led to human mobility. The diversity triggered by this mobility is reflected in the cultural field. The answer is given by the screenwriter and writer Osman Şahin to the question of "What are the factors that make Adana so special in literature, art and cinema?" is related to all of these sociological factors: "Literature, art and cinema are born, grow and develop where there is greed, conflict and contradiction between the rich and the poor."

Taş Köprü
Sadece Seyhan'ı
değil, yüzyılları
aşarak Adana
sinemalarının da
tanığı oluyor...

The Stone Bridge
It's a witness not
only to Seyhan
River but also to
Adana cinemas
over the
centuries...

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

AİLE AKINCILAR AKKAPI ALEMDAR ALİM
ALSARAY AMFİ-TİYATRO AR ARI ARIPLEX
ARZU ASRİ ATLAS AVŞAR BAĞDAT
BAHAR BARBOROS BARKAL BAYKAL
BULVAR CEMALPAŞA CINEMA PINK
CİNEMAXİMUM CİNENS ÇAMLI ÇELİK
ÇİÇEK CEP SİNEMASI DENİZLİ DERYA
DÜNYA ELHAMRA EMER ERÇİYES
ESENDAĞ FİLİZ FERAH GALLERIA GAR
GİRNE GÜLERÖZ GÜNEŞLİ GÜNEY HALK
HALKEVİ İRMAK IŞIK İNCİ İPEK İSTANBUL
İSTİKLÂL KANAL KELEBEK KENT KERVAN
KİREMİTHANE KONAK KÖPRÜLÜ KÖSE
KÖŞK LÂLE LEVENT LÜKS MARMARA
MAVİ KÖŞK MEHTAP MELEK METRO
METROPOL MİLLET BAHCESİ MİMAR
SİNAN MİNE NARLIÇA NERGİS NUR
NURAL OLGUN ÖZGÜR SİNEMATEK
ÖZEN ÖZSARAY PARK POLAT RENK RUM
SEHER SEMA SES SET SEYHAN SİNEMA
EVİ SİTE İF STÜDYO SULAR SUN SÜMER
ŞAFAK ŞAHİNLER ŞAN ŞEHİR ŞORAY
ŞÖLEN TAHSİLLİ TAN TERAS TÜREN
TÜRK OCAĞI ÜNAL VENÜS YAVUZLAR
YENİ SİNEMA YEŞİLEVLER YILDIZ
YILMAZLAR AİLE ZAFER

www.cinemap.org

www.cineheritage.org

Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog-II (CCH-II) Hibe Programı
Grant Scheme for Common Cultural Heritage: Preservation and dialogue between Turkey and
the EU-II (CCH-II)

"Bu yayının Avrupa Birliđinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Uçan Balon Çocuk ve Gençlik Derneği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliđinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir."

"This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of Flying Balloon Children and Youth Association and do not necessarily reflect the views of the European Union."

